

عنوان مقاله:

پیشینه مضامین، موضوعات و ساختار بصری خیالی نگاری های دوره ی قاجار در هنر ایران (با تکیه بر منابع مکتوب)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات هنر اسلامی، دوره 14، شماره 31 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

علیرضا خواجه احمدعطاری - استادیار، دانشکده صنایع دستی، دانشگاه هنر اصفهان

مسعود آذربایجانی - دانشیار، گروه روانشناسی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه قم

حمیدرضا شعیری - استاد تمام، دانشکده علوم انسانی، گروه زبان فرانسه، دانشگاه تربیت مدرس تهران

زینب حکمت - دانشجوی دکتری پژوهش هنر دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

خیالی نگاری اصطلاحی است برای توصیف نوعی نقاشی روایی رنگو روغن با مضامین مذهبی، حماسی، رزمی، بزمی و عامیانه که در دوره قاجار بر اساس هنر مردمی و دینی و با اثرپذیری از سنت نقاشی مرسوم آن زمان، رواج پیدا کرد. برخی از محققین بر این باورند که این نوع نقاشی، همراه با حفظ تمامی ارزشهای هنر سنتی و مذهبی ایران و به ضرورت نیاز و خواست مردم شکل گرفته است. این نقاشی ها سرشار از پیشینه موضوعی، مضمونی و ساختار بصری هستند که طی سالیان متمادی با وجود انجام پژوهش های ارزشمند همچنان دارای جنبه های کشف نشده بسیاری هستند. پژوهش پیشرو به دنبال این باور، در پی پاسخ به چیستی مضامین، موضوعات و ساختار بصری خیالی نگاری های دوره قاجار و چگونگی شکل گیری آنها (به صورت یکباره در دوره قاجار و یا تدریجی و نشأت گرفته از هنر تصویردوره های مختلف ایران) و اینکه چه پیشینه های در تصویر نگاری هنر ایران دارند در این راستا پژوهش پیش رو بر آناست تا با دستیابی به شاخصه های مضامین، موضوعات و ساختار بصری خیالی نگاری های دوره قاجار و هنر تصویرایران، به وجوه اشتراک آنها با خیالی نگاری ها در مضامین، موضوعات و ساختار بصری از دوره ایران باستان تا دوره قاجار و خیالی نگاری ها، به منظور راهیابی و دستیابی به پیشینه خیالی نگاری های دوره قاجار مورد مطالعه قرار دهد. هدف از این پژوهش دستیابی به پیشینه مضامین، موضوعات و ساختار بصری خیالی نگاری های دوره ی قاجار جهت انجام مطالعات علمی با رویکردهای مختلف است. روش تحقیق از نظر هدف جزء پژوهش های بنیادی و نظری و از نظر ماهیت و روش، توصیفی تطبیقی است و در گردآوری مطالب از شیوه ی کتابخانه ای استفاده شده است و آثار خیالی نگاری با شیوه تجزیه و تحلیل کیفی مورد مطالعه قرار گرفته اند. براساس این پژوهش می توان گفت: نقاشی قهوه خانه ای یا خیالی نگاری، شیوه ای خاص از هنر نقاشی و یکی از هنرهای مردمی و با سابقه در جامعه ی ایرانی است که از دل سنت های ایرانی سر برآورده و وجوه اشتراک بسیاری در مضامین، موضوعات و ساختار بصری با هنر دوره های مختلف ایران از عیلام تا صفویه داشته و بسیار قدیم تر از آن چیزی است که امروزه با عنوان نقاشی قهوه خانه ای شناخته میشود، و از نظر خصوصیات فیگوراتیو، مضامین و موضوعات عامیانه و مصالح به کار گرفته شده، خاص دوره ی قاجار بوده است.

کلمات کلیدی:

نقاشی ایرانی، هنر قاجار، خیالی نگاری (نقاشی قهوه خانه ای)، مضامین، موضوعات، ساختار بصری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1004834>

